

О. Л. Макаренко, кандидат юридичних наук,
доцент, доцент кафедри історії і теорії держави та права,
заступник декана з міжнародної діяльності юридичного
факультету Запорізького національного університету

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКОНАВЧОЇ ГІЛКИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК ІНДИКАТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ВЕРХОВЕНСТВА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

У статті досліджено добросесність у гуманітарній сфері діяльності виконавчої гілки державної влади як індикатор ефективності та верховенства публічного права. Встановлено, що духовність для публічної адміністрації означає розширення відповідальності як відносно самих себе, так і стосовно інших громадян, їхніх спільнот. Зріз цієї якості у вигляді верховенства права та добросесності актуальні для цієї адміністрації, її ефективності в гуманітарній сфері суспільних відносин у силу важливості та чутливості для прав людини тих питань, яких стосується управлінська діяльність. На рівні політики і комунікації виконавчої гілки державної влади з населенням актуальні гуманістичні цінності становлять суть ідеологічної роботи. Експлікація домінуючої ідеології відбувається у вигляді зрозумілих ідеологем – добросесності, верховенства права, загальнолюдських цінностей і законності, справедливості, рівності, єдності прав та обов'язків і т. п. Наголошено, що справжніми викликами для добросесності публічної адміністрації стають вирішувані нею завдання у правових відносинах з охорони здоров'я, регулювання ринку фармацевтичних препаратів, соціального забезпечення і захисту громадян, а також створення, підтримання в належному стані та розвитку соціальної інфраструктури. Належна робота за цими напрямками зумовлена потребами людини у критично важливих для неї благах, без отримання яких вона не виживає й не розвивається. Другим аспектом стають фактичні можливості з акумулювання потрібного обсягу коштів за наслідками реалізації економічного блоку функцій. Третій чинник являє собою варіанти правильного розподілу накопичених коштів. Вирішальними у цих взаємозв'язках стають виключно добросесні мотиви і компетентність як важливі сутності практичної дії ідеї верховенства права в діяльності публічної адміністрації з утримання від реалізації приватних інтересів за рахунок публічних інтересів, задоволення яких знаходиться в межах її компетенції та юрисдикції.

Ключові слова: верховенство права, виконавча влада, гуманітарна сфера, держава, добросесність, здоров'я, освіта, патент, соціальність.

O. L. Makarenkov. Integrity in the humanitarian area of activity of the executive branch of state power as an indicator of public law efficiency and rule

The article reveals the righteousness in the humanitarian sphere of activity of the executive branch of state power as an indicator of efficiency and the rule of public law. At the present stage of civilizational development, people's needs are diversifying, and public administration is becoming more sophisticated in its activities, seeking to maximize these needs, eliminate unhealthy ambitions of citizens and ensure social progress. The differences between nations and the public administrations they form in these relationships are only compounded by the depth of the problems that inevitably accompany their development, including those caused by the external environment, and their correlation with their ability to successfully solve these problems. Priorities, shift of emphasis in the work of the government and other executive bodies of the state, specific and politically modified for any nation.

It has been established that spirituality for public administration means an extension of responsibility both to themselves and to other citizens and their communities. A cut of this quality in the form of the rule of law and integrity is relevant to this administration, its effectiveness in the humanitarian sphere of public relations because of the importance and sensitivity for human rights of those issues that are related to public organizational, administrative, economic and other management activities. The practical implementation of these qualities is achieved through the use of mandatory rules for the functioning of the social system, which allows the use of talented people with disparate abilities in favor of social progress. At the level of politics and communication of the executive branch of state power with the population, actual humanistic values constitute the essence of ideological work. The explication of the dominant ideology comes in the form of clear ideologies – integrity, the rule of law, universal values and legitimacy, justice, equality, unity of rights and responsibilities, etc. It is emphasized that the real challenges to the integrity of public administration are resolved by its legal tasks. on health care, regulation of the pharmaceutical market, social security and protection of citizens, as well as the creation, maintenance and maintenance of social infrastructure.

It is determined that, on the one hand, the proper work in these areas is conditioned by the needs of the person for the critical benefits for them, without which they do not survive and/or develop. The second aspect is the actual capacity to accumulate the required amount of funds by the consequences of the implementation of the economic block of functions. The third factor is options for the correct distribution of accumulated funds. Decisive in these relationships are solely virtuous motives and

competence (including the ability to predict the development of conditions necessary for progress) as essential to the practical operation of the idea of the rule of law in public administration activities to withhold private interests at the expense of public interests, the satisfaction of which falls within its jurisdiction.

Key words: *rule of law, executive power, humanitarian sphere, state, integrity, health, education, patent, sociality.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі цивілізаційного розвитку потреби людей урізноманітнюються, а публічна адміністрація стає більш вигадливою у своїй діяльності, намагаючись сприяти максимальному задоволенню цих потреб, елімінувати нездорові амбіції громадян та забезпечити соціальний прогрес. Розбіжності націй та сформованих ними публічних адміністрацій у цих взаємозв'язках вичерпуються тільки глибиною проблем, що неминуче супроводжують їхній розвиток, у т. ч. зумовлених зовнішньою кон'юктурою та корелюючою їм їхньою здатністю успішно вирішувати ці проблеми. Пріоритети, зміщення акцентів у роботі уряду та інших органів виконавчої влади держави, специфічні та політично модифіковані для будь-якої нації [1, с. 173], доповнюють систему основних функцій цієї гілки публічної влади, усталеність яких історично зумовлена стандартними природними потребами суспільства – природного відтворення та переходу на більш високі щаблі цивілізаційного розвитку. Сфера гуманітарної політики – одна з ключових соціальних просторів відповідальності публічної адміністрації, де добросовісність відіграє роль як запоруки успіху в них, так і допримусовим порогом правозастосування та інших форм правореалізації.

Мета статті – розкрити роль добросовісності для ефективності й верховенства права у гуманітарній сфері діяльності публічної адміністрації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед українських учених, роботи яких дотичні до порушеної в цьому дослідженні проблематики, необхідно згадати теоретиків права: А.Н. Алркабі, який дослідив питання поділу влади в умовах сучасного політичного процесу; О.В. Хоменко – особливості та функції виконавчої влади як гілки влади державної; В.Л. Ортинського, З.Р. Кисіля, М.В. Ковалів – управління в органах виконавчої влади України; А.А. Коваленка – становлення і розвиток виконавчої влади в Україні та інших. Низку корисних думок знаходимо в численних працях В.Б. Авер'янова, Ю.П. Битяка, Н.А. Берлач, А.М. Бойка, С.К. Бостана, С.Д. Гусарева, О.О. Дудорова, М.І. Козюбри, А.М. Колодія, Т.А. Коломоєць, А.Т. Комзюка, В.К. Колпакова, М.І. Мельника, Є.В. Невмержицького, С.Г. Стеценка, О.Д. Тихомирова, М.І. Хавронюка та ін. Із зарубіжних учених зазначену проблему досліджували: Ф. Квіглей, зокрема, цей вчений розкрив проблеми незалежного прокурорського нагляду за виконавчою владою держави; Н. Оберлендер, Р. Нейман – проблему виконавчого процесу у виконавчій гілці державної влади; Е. Канту – розподілу повноважень серед органів публічної влади; Р. Кауфман – ролі виконавчої гілки державної влади у сприянні дотримання прав людини на міжнародному рівні; Р. Інгер – прийняття рішень виконавчою владою держави; Ш. Сіннар – інституціоналізації прав у роботі служби національної безпеки; Х. Мак-Ноттон – трансформацій прав людини; Г. Сташевський – текстуалізм як спосіб правозастосування виконавчої влади держави тощо.

Виклад основного матеріалу. Гуманітарна сфера діяльності являє собою суспільне буття як таке, що охарактеризоване (оцінене, осмислене, організоване) крізь призму пріоритетів людини і людських цінностей; це особливий «зріз» суспільної цілісності – перетину й забезпечення людських інтересів [2, с. 487], соціального і духовного життя особи й людських спільнот. Складовими елементами гуманітарної сфери, які відображають стан духовного життя людини й суспільства, стали передусім фундаментальні галузі – освіта, наука, культура та їхні підгалузі: виховання, інформаційне середовище, фізкультура, спорт, дозвілля, туризм, релігія, етнічні відносини [3, с. 207]. Систематизований розвиток мислення, професійних, світоглядних і громадських якостей людини, його етичних, правових та інших цінностей відбувається завдяки роботі публічної адміністрації за напрямом освіти населення країни – організації системи необхідних матеріальних засобів і персоналу; формування соціального характеру [4, с. 40]. Повноцінне правове поле і добросовісність в освіті – одні з найбільш актуальних завдань функціонування і прогресу цієї галузі як у трансформаційний період [5, с. 91], так і впродовж перманентних змін сталих політико-правових систем.

Публічне управління освітою передбачає створення і постійне вдосконалення мережі інститутів для передачі науково достовірних знань (умінь, навичок та іншого досвіду) від вчителя до учнів у всіх сферах знань, а саме: математичних, фізичних, хімічних, біологічних, юридичних, військових, фізичної культури й інших наук. Утвердження верховенства права і добросовісності управління в цій сфері визначається за параметрами ієрархічності – отримання людиною компетентності нижчого рівня є умовою для отримання компетентності вищого рівня; послідовності – рівні освіти людина проходить один за іншим, без можливості отримати наступний рівень до закінчення попереднього; наступності – освітні стандарти всіх рівнів узгоджені між собою, відповідність людини кожному попередньому стандарту гарантує його можливість опанувати кожний наступний стандарт; безперервності розвитку людини з моменту її народження і до часу досягнення пенсійного віку; якостей учня – завзятості, творчості, добросовісності та поваги до себе, наполегливості та моральної мужності, а також уміннями вирішувати проблеми та критично мислити, нестандартно та з усіх можливих кутів дивитися на речі, працювати самостійно та в команді, добре використовувати ресурси навколишнього світу [6, с. 1, 3]. Організаційним доповненням цих характеристик стає обов'язок

публічної влади створити умови для забезпечення права на освіту – максимального розвитку людей на всіх етапах життя в дитячих садках (яслах), школах, коледжах, університетах, на робочому місці, а особливо – належного виконання батьками своїх соціальних обов'язків.

Охарактеризований напрям відтворення гуманітарних знань живиться за рахунок наукової діяльності, де на професійній та академічно добросесній основі створюють нові знання. Розвиток тут гарантує гнучке, позбавлене крутійства, формалізму, зарегульованості, бюрократизму публічне адміністрування з домінуючим методом стимулювання інтелектуальної, творчої, духовної роботи – проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень. При цьому верховенство права і добросесність – прояви виключно духовності. Якщо наука та освіта мають переважно прагматичний характер та вичерпуються ресурсами ментального тіла людини, то духовно-культурний розвиток передбачає більш альтруїстичний сенс і сягає найвищих ступенів просвітлення особистості знанням нематеріального, часто сакрального змісту й важко вловимих високоенергетичних сутностей Божественного духу світла, добра, права і справедливості. Словом «духовність» маркуємо найтоншу матерію людської душі, її почуттів і емоцій, які передаються генетично, культивуються в соціумі виключно чуйними до навколишнього середовища людьми з цілісно і повноцінно розвинутим ментальним тілом. Адміністрування цього напрямку соціального життя виходить за межі виконання завдань із відтворення однакового набору знань у всіх громадян і їхнього примноження за допомогою наукових досліджень. Відповідальність розширюються за рахунок необхідності сприяти функціонуванню такої системи публічних і приватних організацій, які дозволяють талановитих людей з непересічними здібностями відчуттів найкращих фарб, звуків, слів та інших проявів навколишнього світу використовувати, відповідно до їхньої волі, на користь соціального прогресу. Духовна культура зумовлює доцільність та корисність усіх інших досягнень суспільства, вона є єдиною основою для формування *homo juridicus* та їхньої самоідентифікації з онтології фундаментальних питань, виживання в умовах кризи і прогресу кожної нації. Одним із важливих напрямів у рамках функції духовно-культурного розвитку є збереження пам'яток та інших артефактів культури, забезпечення перманентного прогресу національної мови. В умовах верховенства права та незначної корупції публічна адміністрація діє виважено, обґрунтовано і неспростовно, у т. ч. накопичуючи критичну масу аргументації своїх рішень/діянь за допомогою технологій мережевого інтерактивного анкетування в системі Інтернет чи інших форм краудсорсингу відносно культурної спадщини, її національної цінності, збереження, нарощування, збагачення і/або оновлення (наприклад, відносно пам'ятника В. Ульянову у м. Запоріжжя 12–17.03.2016).

Діяльність публічної адміністрації у сферах освіти, науки і духовної культури відображає систему концептуально оформлених уявлень, ідей і поглядів на суспільне життя, яка відбиває інтереси, світогляд, ідеали, настрої людей. Антроповимірна успішність роботи організацій та їхніх працівників у цих сферах зумовлюють добросесну основу для реалізації ідеологічної функції виконавчою гілкою державної влади, її здатність забезпечувати комплексне відображення знань, досвіду, цінностей, які транслюються в суспільстві, передаються з покоління в покоління, визначають етнічну спільноту як націю, життєву унікальність (ідентичність) нації і зумовлюють її прогрес, у т. ч. за умови забезпечення загальнолюдських цінностей. Вираз основ ідеології нації та її держави відображається як зрозумілі ідеологеми (складники правової ідеології, що емоційно-чуттєво легко сприймаються та виступають першоосною для осмислення позначуваних ними понять і явищ, як правило, виключно складного гносеологічного, онтологічного та аксіологічного змісту) у преамбулі, загальних положеннях конституції держави, а також в акцентах і специфіці визначення прав і свобод громадян та суспільства, їхніх гарантій, розподілу повноважень між гілками публічної влади. Наприклад, у більшості держав романо-германської правової сім'ї уряд і його члени є суб'єктами публічно-юридичної відповідальності на загальних підставах, оскільки імунітетом вони не наділені [7, с. 177] і мають мінімальні можливості уникнути відповідальності корупційним шляхом. Це стає об'єктивною підставою для ідеології добросесності – поширення, рекламування, утвердження власним прикладом публічною адміністрацією підпорядкування приватних інтересів публічним інтересам, ефективного витрачання публічних фінансів, чесного і сумлінного ставлення до належного виконання своїх трудових обов'язків та реалізації прав, якими чиновник наділений у силу перебування на посаді.

Публічне адміністрування на вищеописаних рівнях соціалізації людини являє собою трансформації конкретних правових норм з відображенням у них ідеологічного повороту антропологічного зміщення від першочергового захисту державних інтересів до висування на перше місце завдань охорони визнаних цивілізованим суспільством прав і свобод людини і громадянина, зокрема, першочергових з них – права на життя та здоров'я. Як напрям гуманітарної функції охорона здоров'я стала однією з найважливіших сфер роботи сучасних держав, особливо в умовах високої техногенної напруги на людину. Зона відповідальності публічної адміністрації включає розроблення та впровадження відповідних адміністративних норм для реалізації національних цілей політики в галузі охорони здоров'я та медичних послуг. Це основний правотворчий суб'єкт, що ухвалює нормативно-правові акти з питань реалізації заявлених законодавцем стандартів у галузі охорони здоров'я [8, с. 25]. Серед основних напрямів роботи в цій сфері виокремлюємо зменшення впливу несприятливих чинників на здоров'я людей; надання медичної допомоги всіх рівнів складності; регулювання фармацевтичного ринку та забезпечення лікарськими препаратами. Зміст першого напрямку

роботи вичерпується дуже широким діапазоном профілактичних заходів, які перетинаються з екологічними та іншими подібними функціями. Серед важливих медичних засобів профілактики захворювань важливе місце займають щеплення. Виконання санітарних, протиепідемічних та гігієнічних завдань означає контроль публічної адміністрації над умовами проживання, навчання, роботи та іншої соціальної активності людей. У межах цього напрямку роботи виконавча влада також контролює якість води, сировини, продуктів харчування і всіх інших товарів. Цікавим прикладом може служити контроль держави над якістю будівельних робіт і матеріалів, наприклад, гранично допустимих норм вмісту Ra в гранітах, які використовувалися для будівництва житлових будинків. Цей напрям далі доповнюється роботою у сфері надання медичних допомоги і послуг, для якої характерно поширення на всіх людей, упродовж усього їхнього життя, та перманентно зростаючий діапазон і різноманітність її змісту. Цей напрям адміністрування в галузі охорони здоров'я ще більш витратний, ніж перший. Організація цього виду діяльності належної ефективності супроводжується високими витратами фінансових ресурсів. У зв'язку з цим сфера медицини безпосередньо залежить від стану економіки країни, розвитку фінансових інститутів (зокрема, страхових компаній) і грошей, які виділяються для неї. При цьому країни з ринковою економікою саме у сфері охорони здоров'я виявляють все більшу схожість із соціалістичними країнами. Наприклад, як резонно зазначив Р. Кастро, «медицина на Кубі краще, ніж у США, а жінки отримують більш справедливу заробітну плату» (21.03.2016 р. на зустрічі з Б. Обамою) [9]. З іншого боку, високорозвинена медицина сама стає джерелом прибутків для нації, наприклад, за рахунок продажу надлишків високоякісних медичних послуг, як це відбувається в Республіці Куба, США, ФРН, державі Ізраїль.

Ще більшим джерелом прибутку стає фармацевтичний сектор, робота публічної адміністрації в якому замикає функцію охорони здоров'я. Управління виробничо-технологічними процесами виготовлення лікарських засобів і субстанцій супроводжує як профілактику захворювань, так і їх лікування. Трансформація юридичних основ управління цим ринком наштовхується на об'єктивні і суб'єктивні проблеми, а саме: високу вартість наукових розробок лікарських препаратів, прагнення фармацевтичних компаній максимізувати свої прибутки, транснаціональні масштаби роботи, монополізацію ринку за цілою низкою ліків, відсталістю патентного права в частині забезпечення інтересів прав людини як частини соціуму. Наприклад, монополізм Novo Nordisk, Sanofi-Aventis, Eli Lilly на ринку інсуліну [10, с. 73]; патентування, отримання національними фармацевтичними компаніями від урядів Таїланду, Бразилії в 2007 році ліцензій для виробництва лікарських препаратів, які необхідні для перешкоди виникнення епідемії the human immunodeficiency virus (HIV). Юридично такі дії викликали супротив як самих фармацевтичних компаній, патентоволодільців на такі лікарські препарати, так і держав місця їхньої фіскальної реєстрації. Хоча право публічної адміністрації цих країн розширювати антропологічну сферу дію патентного права було природним, зумовленим об'єктивними обставинами необхідності захисту права власних громадян, які масово страждали. При цьому діяння фармацевтичних компаній, патентоволодільців не просто зумовлювалися бажанням отримати прибуток, а були засновані на виключній зажерливості, прагненні до надприбутків ціною сотень тисяч людських життів. Асоціальність їхнього патентного права підтвердилася безрезультатністю багаторічних переговорів урядів і глав держав зазначених країн з фармацевтичними компаніями (Abbott Laboratories) про призначення економічно прийнятної ціни на Lopinavir/Ritonavir (Kaletra). Необхідність ужиття термінових заходів для рятування власних громадян була зумовлена поглибленням реальної загрози виникнення епідемії the human immunodeficiency virus (HIV), наприклад, у Бразилії із середини дев'яностих років ХХ століття. Водночас принципи та інші норми міжнародного права зобов'язують державну владу забезпечити епідеміологічне благополуччя в країні, в тому числі дозволяють їй вживати заходів усупереч інтересам і правилам приватних осіб [11, с. 61–76], проте відповідно до власної совісті, ідеалів добра і справедливості, а також правових норм Статуту та інших документів ООН як уособлення ідеї верховенства права відносно людини, суспільства та у міжнародних відносинах.

Зокрема, відповідно до ст. 4 Міжнародного пакту про економічні, соціальні й культурні права, схваленого ООН 16.12.1966, держава може встановлювати тільки такі обмеження прав, які визначаються законом, і лише остільки, оскільки це є сумісним із природою зазначених прав, і виключно з метою сприяти загальному добробуту в демократичному суспільстві. Відносно наведеного прикладу ця норма стає однією з юридичних підстав не для охорони фармацевтичних патентів будь-якою ціною, а саме для ефективної охорони, її соціальної орієнтації, яка дозволяє особам-патентоволодільцям мати зиск з об'єктів промислової власності, але доступ громадськості до них ускладнений не більше, ніж це об'єктивно необхідно [12, с. 147].

Охарактеризовані напрями поєднуються в межах похідної від економічного блоку функцій виконавчої влади держави діяльності із соціальних забезпечення і захисту громадян. Розгортання цього напрямку гуманітарної політики передбачає надання достатніх матеріальних засобів з публічних бюджетів та інших фондів в умовах соціальних ризиків та інших вразливих умов буття, а саме в разі: вагітності та пологів, дитинства і похилого віку, інвалідності, хвороби тощо. Також зміст завдань, які вирішуються належним виконанням функцій соціального забезпечення і захисту громадян, передбачає розподіл публічних фінансів на потреби громадян у середній загальній, професійно-технічній та вищій освіті; житлі й субсидіях для оплати житлово-комунальних послуг, спорті, культурних заходах, пенсійному забезпеченні, грошових

допомогах всіх видів, у соціальному обслуговуванні, медичній допомозі та лікуванні, різного роду пільгах в умовах соціально вразливих обставин. Публічна адміністрація у цій сфері відповідальна за низку програм, розроблених для задоволення потреб людей. Як правило, через місцеві підрозділи соціальних служб, у т. ч. органів місцевого самоврядування, відбувається розподіл коштів на користь осіб похилого віку, включаючи виплату соціального забезпечення (наприклад, пенсій, виплат у зв'язку із втратою годувальника, працездатності тощо), додатковий дохід для забезпечення соціальних стандартів (мінімального щомісячного доходу нужденним особам), програми для людей похилого віку (підтримання здоров'я, доставки додому речей і надання послуг, догляд за дорослими, транспортні послуги; послуги омбудсмана в установах тривалої допомоги) тощо [8, с. 25]. Корупційний ризик зумовлений тут такими взаємозв'язками: 1) обсяг коштів та специфіка адресатів соціальної допомоги (вразливість громадян унаслідок об'єктивних обставин життя) підвищують рівень вимог до доброчесності, порядності чиновників, які беруть участь у реалізації соціальної політики в державі; 2) у разі відсутності належної правової культури у таких посадових осіб та неправомірного використання публічних фінансів, адресати допомоги від держави нездатні або мають суттєво послаблені юридичні можливості як організаційно (знайти юриста/адвоката), так і фінансово (сплатити за юридичні послуги) захистити себе для отримання належних виплат/допомоги своєчасно і/або у повному обсязі. Як бачимо, ця функція виключно чутлива до доброчесності публічної адміністрації. Наприклад, за ч. 3 і 4 ст. 131-2 Конституції України (після змін від 02.06.2016 р.) виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними, чи дієздатність яких обмежена. Формально було виражено індиферентність адвокатів до справ, щодо яких законом можуть бути визначені винятки, звісно не через фінансову прибутковість такого роду справ. Фактично категорія із захисту соціальних прав, поряд із представництвом інтересів особи у кримінальних справах, не стала ключовою для адвокатів, чим виявляється асоціальність спрямованості їхньої роботи. Відсутня доброчесність і верховенства права (зокрема, суб'єктивного соціально вразливого суб'єкта) у такому підході адвокатів й авторів відповідної норми закону. Підміна цих цінностей відбулася не інакше як за рахунок прагнення до отримання і накопичення коштів від надання допомоги по прибуткових справах, де клієнти – не соціально вразливі громадяни (пенсіонери, матері або батьки, які самі залишилися виховувати дитину/дітей та ін.), і в умовах монополії та відсутності конкуренції з боку інших юристів-практиків, корпоративних юристів, юристів органів публічної влади, вчених, викладачів юридичних клінік ЗВО, юристів-аудиторів, аудиторів, паралегалів (paralegal) та інших правників не менш, а часто й більш кваліфікованих за них. При цьому загальносоціально несуттєвою у силу поодинокості, хоча й однозначно позитивною і соціально схвальною, стає робота деяких адвокатів pro bono із захисту соціальних прав громадян.

Перелік видів соціальної допомоги відрізняється в кожній країні, залежно від ступенів економічного розвитку та фактично наявних ресурсів, які публічна влада спромоглася акумулювати за наслідками господарської діяльності підприємців та найманих працівників. Наприклад, у разі надлишку трудових ресурсів у конкретному сегменті економіки підприємці будуть знижувати рівень соціального захисту таких працівників, тому що для них перестає бути актуальним якісне відтворення робочої сили, яку вони використовують, і навпаки, дефіцит кадрів стимулює підприємців підвищувати соціальні стандарти для потрібних їм співробітників. Роль публічної адміністрації в цих взаємозв'язках ринку праці полягає в прогнозуванні, регулюванні та розподілі соціальної допомоги для тих працівників, які виявилися економічно найбільш уразливими в конкретний історичний період часу. Успішне здійснення соціальної політики в державі означає соціальну спрямованість економіки, тобто її антроповимірність, задоволення базових людських потреб відтворення і розвитку, відповідно до величезної кількості правових норм з питань соціального забезпечення. Ці норми дуже мінливі, тому що засновані на економічних та інших соціальних трансформаціях суспільства. У підсумку специфіка норм, які врегульовують суспільні відносини у сфері соціального забезпечення, за влучною думкою О.В. Прудивуса, характеризується на рівнях як правотворення, так і правозастосування тим, що об'єктивно наявна критично мала кількість юристів, у тому числі чиновників публічної адміністрації і суддів, які здатні професійно застосовувати право соціального забезпечення і/або своєчасно трансформувати його, адекватно змінам у суспільстві.

Замикаючим напрямом роботи в системі гуманітарних функцій публічної виконавчої влади стає управління соціальною інфраструктурою, що являє собою один із ключових елементів соціально-економічної безпеки населення. Рівень довіри населення до публічної влади та його певності у соціальній справедливості чинного законодавства (актів правозастосування) пов'язаний із соціально-економічною динамікою округу, населення якого відчуває свою залежність від держави (муніципальної влади). Цю динаміку й детерміновану нею соціально-економічну безпеку уможлиблюють діяння з протидії корупції [13, с. 117]. Власне, антикорупційні заходи разом з іншими складниками механізму адміністрування публічних фінансів, майна демонструють свою достатність і ефективність у перерозподілі капіталу (доходів і прибутків) на користь громадян, зокрема через розвиток соціальної інфраструктури, що передбачає досягнення поступу в щонайменше сферах доходів домогосподарств, отримання потрібних послуг з освіти, охорони здоров'я

та безпечної питної води. Ці показники соціального розвитку мають важливе значення для досягнення якості життя людей у суспільстві, відповідно до Індексу людського розвитку (Human Development Index), де Україна, наприклад, у 2019 р. обіймала 88 місце серед 189 країн світу [14].

Доступ до навчальних закладів, особливо до базової або початкової освіти та професійно-технічної освіти, покращив би людський капітал, що сприяє підвищенню продуктивності та ефективності у всіх галузях економіки. Освіта також приносить користь кожній особі в суспільстві, покращує професійну гнучкість та соціальну мобільність, сприяє добровільній відповідальності за діяльність у сфері добробуту та створює здорове середовище для нації [15, с. 141]. Тому створення комплексу об'єктів (підприємств, установ, організацій та споруд) необхідно для функціонування суспільного виробництва і життєдіяльності населення, формування фізично і культурно розвиненого, соціально активного індивіда. Громадянам забезпечуються належні побутові умови для життя, а саме: комфортне житло, всі види комунальних послуг (вода, каналізація, електрика, тепло, чисте повітря), побутове та соціальне обслуговування (в тому числі відділення банківських послуг), дороги (тротуари, алеї), об'єкти торгівлі та харчування, пасажирський транспорт, зв'язок (поштовий, телефонний, мобільний, Інтернет) та інше. Побутова інфраструктура для населення обов'язково доповнюється об'єктами духовно-культурної соціалізації, а саме: всіма ланками інститутів освіти і культури (в тому числі музеями, бібліотеками, школами мистецтв, музичними та спортивними школами), рекреаційними (парками, фонтанами, оранжереями тощо) і культовими об'єктами, установами охорони здоров'я, соціального забезпечення та ін. Викликами для доброчесності в питаннях створення, підтримання у належному стані та розвитку соціальної інфраструктури стають відносини з визначення найкращого підрядника, який фактично виконає ці дії відносно об'єктів інфраструктури, та оптимальної оплати його роботи за рахунок коштів публічних бюджетів чи фондів. Крім цього, часто предметом корупційних схем публічної адміністрації та підприємців у цій сфері стають питання надання земельних ділянок, будівель чи інших об'єктів, які виконують культурну, інфраструктурну і/або іншу соціальну роль, для використання з підприємницькою метою.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Духовність для публічної адміністрації означає, що відповідальність розширюються як відносно самих себе, так і стосовно інших громадян, їхніх спільнот. Зріз цієї якості у вигляді верховенства права та доброчесності актуальні для цієї адміністрації, її ефективності в гуманітарній сфері суспільних відносин у силу важливості та чутливості для прав людини тих питань, яких стосується публічна організаційно-розпорядча, адміністративно-господарська та іншого роду управлінська діяльність. Його практичне впровадження відбувається за рахунок використання загальнообов'язкових правил функціонування соціальної системи (громадян, публічних і приватних організацій), що дозволяє використання талановитих людей з непересічними здібностями відчуттів найкращих проявів навколишнього світу, відповідно до їхньої волі, на користь соціального прогресу. На рівні політики і комунікації виконавчої гілки державної влади з населенням актуальні гуманістичні цінності складають суть ідеологічної роботи. Експлікації домінуючої ідеології відбуваються у вигляді зрозумілих ідеологем – доброчесності, верховенства права, загальнолюдських цінностей і законності, справедливості, рівності, єдності прав та обов'язків і т. п. Справжніми викликами для доброчесності публічної адміністрації стають вирішувані нею завдання у правових відносинах з охорони здоров'я, регулювання ринку фармацевтичних препаратів, соціального забезпечення і захисту громадян, а також створення, підтримання в належному стані та розвитку соціальної інфраструктури. З одного боку, належна робота за цими напрямками зумовлена потребами людини у критично важливих для них благах, без отримання яких вони не виживають і/або не розвиваються. Другим аспектом стають фактичні можливості з акумулювання потрібного обсягу коштів за наслідками реалізації економічного блоку функцій. Третій чинник являє собою варіанти правильного розподілу накопичених коштів. Вирішальними у цих взаємозв'язках стають виключно доброчесні мотиви і компетентність як важливі сутності практичної дії ідеї верховенства права в діяльності публічної адміністрації з утримання від реалізації приватних інтересів за рахунок публічних інтересів, задоволення яких знаходиться в межах її компетенції і юрисдикції.

Список використаних джерел:

1. Курашвили Б.П. Очерк теории государственного управления : монография. Москва : Наука, 1987. 296 с.
2. Губернський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: методолого-світоглядний аналіз. Київ : Знання України, 2002. 580 с.
3. Степанко О.В. Сутність, мета, завдання та складові гуманітарної сфери. *Теорія та практика державного управління*. 2012. Вип. 3. С. 201–208.
4. Городняк І.В. Соціологія освіти : навчальний посібник. Львів : «Новий Світ-2000», 2011. 265 с.
5. Андрусішин Б. Освітнє право України: проблеми та перспективи. *Юридичний журнал*. 2011. № 1. С. 91–100.
6. Littky D., Grabelle S. The Big Picture: Education Is Everyone's Business. Alexandria : ASCD, 2012. 248 с.

7. Терещук М.М. Юридична відповідальність у публічному праві : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01. Київ, 2018. 211 с.
8. Pozgar G. D. Legal Aspects of Health Care Administration. 11th ed. Sudbury : Jones & Bartlett Publishers, 2012. 602 p.
9. Обама назвал условия для снятия санкций с Кубы 21.03.2016. URL: <https://news.mail.ru/politics/25206587/>
10. Innovation and Inequality: Emerging Technologies in an Unequal World / edited by S. Cozzens, D. Thakur, 1st. publish. 2003. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2014. 360 p.
11. Leitão S., Araújo A., Oliveira Duarte R., Fogaça Vieira M., Reis R. e outros. Justiça e direitos humanos. Experiências de Assessoria Jurídica Popular. 1ª edição: julho de 2010. Curitiba : Terra de Direitos, 2010. 256 p.
12. Диас М.Р. Принцип социальной функции интеллектуальной собственности в праве Бразилии : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. Москва, 2016. 193 с.
13. Ковригина Т.А. Управление социальным развитием региона Арктической зоны РФ: на примере ЯНАО : дис. ... канд. социол. наук : спец. 22.00.08. Тюмень, 2017. 210 с.
14. Human Development Index. 2019. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>
15. Mujmule B.S. Economic and social infrastructure development: a case study ; 1th ed. Solapur : Ashok Yakkaldevi, 2016. 224 p.